

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym-Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Kawula

Sędziowie: SO Agata Adamczewska (spr.)

WSO del. do SO Wojciech Wierzbicki

Protokolant: stażysta Patrycja Rataj

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu Arkadiusza Dzikowskiego

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2015 r.

sprawy **M. G. (G.)** oskarżonego o popełnienie przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. i in.

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżycieli subsydiarnych

od wyroku Sądu Rejonowego w Grodzisku Wielkopolskim VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w Nowym Tomyślu

z dnia 29 sierpnia 2014 roku, sygn. akt. VII K 64/13

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną,
2. zasądza od oskarżycieli subsydiarnych: M. K., K. F. i R. S. na rzecz Skarbu Państwa koszty procesu za postępowanie odwoławcze w wysokości po 16,70 złotych i wymierza im opłaty w kwocie po 240 złotych za drugą instancję.

Wojciech Wierzbicki Dariusz Kawula Agata Adamczewska

UZASADNIENIE

Oskarżyciele subsydiarni: K. F., M. K. i R. S. wnieśli subsydiarny akt oskarżenia, w którym zarzucili M. G. to, że:

1. w okresie od 1 stycznia 2003r. do 4 października 2003r. w N. i G. przywłaszczył powierzone mu pieniądze w łącznej kwocie 49.329,34 zł, czym działał na szkodę współników: K. F., M. K. i R. S., tj. o popełnienie czynu z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.,
2. w okresie od 28 sierpnia 2002r. do 7 lipca 2003r. w N. w celu uzyskania korzyści majątkowej doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem zamieszczających orzeczenia i reklamy w tygodniku „Nasz Dzień po Dniu” poprzez wprowadzenie ich w błąd co do sprzedawcy usług, wyłudając w ten sposób kwotę 4.972,72 zł na szkodę współników: K. F., M. K. i R. S., tj. o popełnienie czynu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2014r. Sąd Rejonowy w Grodzisku Wielkopolskim VII Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w N. w sprawie o sygn. akt VII K 64/13 na podstawie art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umorzył postępowanie wobec oskarżonego M. G. odnośnie czynu opisanego wyżej w punkcie 1 w zakresie dotyczącym okresu od 8 maja 2003r. do 30 września 2003r., a w pozostałej części uniewinnił oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu opisanego wyżej w punkcie 1. Sąd Rejonowy uniewinnił oskarżonego również od popełnienia przestępstwa

z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., opisanego wyżej w punkcie 2 i orzekł, że, na podstawie art. 626 § 1 k.p.k., art. 640 k.p.k., art. 632 pkt 1 k.p.k. i art. 633 k.p.k. koszty procesu ponoszą oskarżyciele subsydiarni po 1/3 części.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik oskarżycieli subsydiarnych, który zaskarżył orzeczenie w całości na niekorzyść oskarżonego.

Skarżący zarzucił rozstrzygnięciu:

1. obrazę przepisów postępowania art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. mającą wpływ na treść orzeczenia, polegającą na rozstrzygnięciu w pkt I części dyspozytywnej wyroku o umorzeniu postępowania wobec oskarżonego odnośnie czynu opisanego w pkt I w zakresie dotyczącym okresu od 8 maja 2003r. do 30 września 2003r., podczas gdy należało tylko ten fragment czynu ciągłego wyeliminować z opisu czynu, a motywy tego rozstrzygnięcia wyjaśnić w uzasadnieniu;
2. obrazę przepisu postępowania art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 443 k.p.k. mającą wpływ na treść orzeczenia, polegającą na wadliwej wykładni poprzez przyjęcie, że po uchyleniu wskutek zaskarżenia na korzyść nie jest możliwe dookreślenie znamion z art. 12 k.k. pomimo tego, że ich umieszczenie w opisie czynu nie było konieczne i nie pogorszyłyby sytuacji prawnej oskarżonego, w porównaniu z tą, jaką ukształtował wyrok sądu I instancji;
3. obrazę przepisu postępowania art. 424 § 1 k.p.k. mającą wpływ na treść orzeczenia, polegającą na niewyjaśnieniu w uzasadnieniu dlaczego Sąd I instancji uznaje, że dookreślenie znamion czynu w jego opisie jest niedopuszczalne w związku z zakazem reformationis in peius podczas, gdy nie poczynił analizy poprzez odniesienie się do sytuacji oskarżonego ukształtowanej pierwszym wyrokiem Sądu I instancji i wskazanego w nim opisu czynu;
4. obrazę prawa materialnego, polegającą na niezastosowaniu wobec oskarżonego art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w ustalonym stanie faktycznym, wskazującym na niewątpliwe sprawstwo oskarżonego zarzuconego mu występku przywłaszczenia kwoty niedoboru stanowiącego powierzone mu pieniądze na szkodę oskarżycieli posiłkowych.

Podnosząc powyższe zarzuty apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku zgodnie z normami przepisanyymi i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja okazała się niezasadna i to w stopniu oczywistym.

Apelacja oczywiście bezzasadna, o której mowa w art. 457 § 2 k.p.k., to taka apelacja, co do której w sposób oczywisty brak jest wątpliwości co do tego, że w sprawie nie wystąpiły uchybienia określone w art. 438 k.p.k. oraz art. 439 k.p.k., a ponadto nie zachodzi przesłanka z art. 440 k.p.k., a żadne z uchybień, które zostały podniesione w środku odwoławczym nie jest trafne. Taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie.

Na wstępie zauważyć należy, że Sąd Rejonowy wnikliwie i wszechstronnie rozważył wszystkie dowody i okoliczności ujawnione w toku postępowania, na ich podstawie poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne. Ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd I instancji jest dokładna i nie wykazuje błędów logicznych, nie wykracza poza ramy swobodnej oceny dowodów określone dyspozycją art. 7 k.p.k. Ustalony w niniejszej sprawie stan faktyczny był zresztą bezsporny.

Kwestią zasadniczą, wymagającą analizy w sprawie przeciwko M. G. był problem ewentualnej powagi rzeczy osądzonej w odniesieniu do zarzutu sformułowanego w akcie oskarżenia w punkcie I. Problem ten został należycie przez Sąd Rejonowy rozwiązany poprzez słuszne i prawidłowe przyjęcie, że oskarżony M. G. nie może odpowiadać za zachowania objęte aktem oskarżenia w niniejszej sprawie, które miały miejsce w okresie od 8 maja 2003r. do 30 września 2003r. Czyny ciągle objęte wyrokiem, który zapadł wobec oskarżonego w dniu 16.07.2008r. w sprawie II K 8/08 przypisano oskarżonemu w oparciu o takie same ustalenia faktyczne, jakie poczyniono w niniejszej sprawie. Tym samym to, że mamy do czynienia z powagą rzeczy osądzonej jest oczywiste. Nie neguje zresztą tego faktu sam skarżący.

Konsekwencją uznania, że M. G. nie może odpowiadać za przestępstwo sprzeniewierzenia mienia popełnione w okresie od 8 maja 2003r. do 30 września 2003r. było umorzenie postępowania karnego w tym zakresie w oparciu o przepis art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. Nie ma racji skarżący, iż umorzenie postępowania co do części czynu było błędem Sądu I instancji, należało bowiem rzeczony okres czasu wyeliminować z opisu przestępstwa. Stwierdzić należy, że w przypadku, gdyby Sąd doszedł do wniosku, iż oskarżonemu należy przypisać winę i sprawstwo w zakresie zarzucanego mu czynu, mógłby on, wydając wyrok skazujący, w opisie czynu wyłączyć okres dotknięty powagą rzeczy osądzonej, a stanowisko co do takiej decyzji wyjaśnić w pisemnych motywach wyroku, powołując się na res iudicata. W sytuacji jednak, gdy zapadło rozstrzygnięcie uniewinniające, prawidłowym rozwiązaniem było umorzenie postępowania co do zachowań M. G. podjętych w okresie 8.05.-30.09.2003r., w pozostałym zaś zakresie orzeczenie uniewinnienia. Zgodzić się należy jedynie z pełnomocnikiem oskarżycieli subsydiarnych, iż po wyeliminowaniu z opisu czynu problematycznego okresu czasu, nie byłoby konieczne (co utrzymywał Sąd I instancji) rozpoznawanie zachowań oskarżonego w kontekście dwóch odrębnych przestępstw (pierwszego - popełnionego w okresie od 1.01.2003r. do 7.05.2003r. i drugiego – popełnionego w okresie od 1.10.2003r. do 4.10.2003r.). Przywoływanego przez Sąd I instancji argumentu o konieczności dokonania takiego „rozbicia” zarzucanego M. G. czynu Sąd odwoławczy nie podziela, a zatem konsekwentnie nie przychyliła się do stanowiska Sądu Rejonowego, iż po wyeliminowaniu z postępowania okresu 8.05.-30.09.2003r. dalsze postępowanie byłoby niedozwolone z uwagi na naruszenie zakazu reformationis in peius poprzez orzekanie co dwóch odrębnych przestępstw. Dywagacje te nie mają jednak żadnego znaczenia dla przyjęcia słuszności rozstrzygnięcia Sądu I instancji w wyniku podzielenia wszystkich pozostałych argumentów przez tenże Sąd przytoczonych.

Sąd Okręgowy uznał za nietrafiony również drugi z zarzutów zawartych w rozpoznawanej apelacji. Bez wątplenia opisy czynów w akcie oskarżenia pod punktami I i II nie odpowiadają przyjętej kwalifikacji prawnej, bowiem nie ujmują znamion przestępstwa ciągłego (art. 12 k.k.). Istotność tego problemu dostrzegł Sąd Rejonowy i prawidłowo przyjął, że modyfikacja opisów przestępstw poprzez dodanie: „w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru” jest niedopuszczalna. Wbrew twierdzeniom skarżącego taka modyfikacja jest uzupełnieniem opisu czynu o nową okoliczność obciążającą oskarżonego, co jest niedozwolone z uwagi na zakaz reformationis in peius. Zważyć należy, że tak jak jeszcze znamię krótkich odstępów czasu możnaby w niniejszej sprawie ewentualnie wydedukować, skoro okres działania sprawcy miał obejmować kilka miesięcy, tak już absolutnie nieuprawnionym byłoby domniemywanie, iż zamiar sprawcy został podjęty z góry, a całość jego zachowań była realizowaniem tego z góry powziętego zamiaru. Stwierdzić trzeba, że w pisemnym uzasadnieniu wyroku w sprawie II K 8/08 nie została dokonana analiza art. 12 k.k., również w kontekście zamiaru sprawcy. Pisemne uzasadnienie tego „wcześniejszego” wyroku nie zawiera jakichkolwiek wywodów na temat wypełnienia przez M. G. znamion czynu ciągłego, opisanych w art. 12 k.k. „W orzecznictwie Sądu Najwyższego można odnotować raczej jednolite stanowisko, akceptujące niedopuszczalność >uzupełnień< opisu czynu przypisanego oskarżonemu, mimo braku środka odwoławczego na niekorzyść oskarżonego. I tak w myśl poglądu Sądu Najwyższego zawartego w orzeczeniu I KZP 20/05 (OSN Prok. i Pr. 2006, nr 1, poz. 12) w wypadku, gdy wyrok nie zostanie zaskarżony na niekorzyść oskarżonego w części dotyczącej winy, sąd odwoławczy, na skutek związania zakazem reformationis in peius, nie może dokonywać nowych ustaleń faktycznych (w tym także poprzez >dookreślenia< opisu czynu) ani uchylać wyroku i w tym celu przekazać sprawy do ponownego rozpoznania. Pogląd ten podtrzymuje Sąd Najwyższy w wyroku V KK 180/06 (OSN Prok. i Pr. 2007, nr 6, poz. 23), a w postanowieniu IV KK 238/05 (OSN Prok. i Pr. 2006, nr 3, poz. 14) stwierdził, że w świetle dyspozycji art. 434 § 1 i art. 443 jako wręcz niedopuszczalne trzeba traktować uzupełnienie czynu zarzucanego oskarżonemu przez wprowadzenie do niego jakichkolwiek znamion przestępstwa wymaganych przez prawo karne materialne, których ten opis nie zawierał przed zaskarżeniem orzeczenia na korzyść oskarżonego.” (vide: Komentarz do art. 434 kodeksu postępowania karnego J. Grajewski, S. Steinborn).

Przeciwnie do stanowiska autora apelacji Sąd Okręgowy zauważył, że pisemne uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera szerokie wywody na temat przyczyn, dla których Sąd Rejonowy uznał, że dokonywanie modyfikacji czynów zarzuconych oskarżonemu jest niedopuszczalne z uwagi na zakaz reformationis in peius. Omawiana kwestia jest zasadniczą podstawą uniewinnienia M. G., w związku z czym uzasadnienie wyroku w znakomitej większości zawiera

wywody właśnie na ten temat. Stąd zarzut przedstawiony w punkcie 3 apelacji uznać należało za wynikający li tylko z niedokładnej lektury przedmiotowego dokumentu.

W tym miejscu Sąd Okręgowy pragnie zaznaczyć, że popiera także wszystkie pozostałe argumenty przytoczone przez Sąd Rejonowy dla uzasadnienia konieczności wydania rozstrzygnięcia uniewinniającego w niniejszej sprawie. Są one rzeczowe, znajdujące oparcie w przepisach prawa i przeprowadzonych, należycie ocenionych, dowodach. W związku z tym jednak, że nie stanowiły one przedmiotu polemiki apelującego, bliższa ich analiza pozostaje zbędna.

W tym stanie rzeczy Sąd odwoławczy, nie podzielając żadnego z zarzutów podniesionych przez pełnomocnika oskarżycieli subsydiarnych i nie dopatrując się jednocześnie wystąpienia w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej skutkującej uchynieniem orzeczenia (art. 439 k.p.k.), na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. utrzymał wyrok w mocy.

O kosztach procesu za postępowanie odwoławcze orzeczono na podstawie art. 636 § 1 i 3 k.p.k. w zw. z art. 640 k.p.k. i art. 633 k.p.k. obciążając nimi oskarżycieli subsydiarnych w częściach równych.

Wojciech Wierzbicki Dariusz Kawula Agata Adamczewska